

Evidencijski broj / Article ID: [7487676](#)
Vrsta novine / Frequency: [Tjedna](#)
Zemlja porijekla / Country of origin: [Hrvatska](#)
Rubrika / Section:

INTERVJU
IGOR MANDIĆ

**Da imam jakí medij
'navallo' bih na
sve i svakoga** -str. 16

Da imam jaki medij, 'nav'

Igor Mandić, poznati polemičar, povodom izlaska nove knjige govori o radu i životu

Igor Mandić, poznati hrvatski književni kritičar, kolumnist, polemičar i analitičar društvenih pojava i događanja, 5. veljače je u izdanju Matice Hrvatske objavio knjigu pod nazivom "Notes". To je 26. knjiga koju je napisao u svojoj karijeri, a u njoj je sabrao kolumne koje je pisao u tjedniku Vjesnik u srijedu u razdoblju od 1968. do 1972. godine, koje smatra svojim najplodnijim razdobljem.

Iako je diplomirao na studiju komparativne književnosti, Mandić, kako kaže, nikad nije imao ambiciju postati pisac pripovjedač. Nakon završetka studija zaposlio se kao kritičar u dnevnom novinama Vjesnik, a ubrzo je počeo pisati i kolumne u Vjesniku u srijedu. Od svih knjiga koje je napisao, jedna od najčitanijih bila je njegova svojevrsna autobiografija "Sebi pod kožu". Ta je knjiga, prije dvije godine kada je objavljena, imala tri izdanja u četiri mjeseca. U tom periodu Mandić se ponovo počeo pojavljivati u medijima, nakon što se bio potpuno povukao zbog tragedije koja mu se dogodila. Naime, njegova 36 godišnja kćer Ada Mandić-Beier preminula je nakon operacije u Baselu, koja

joj je napravljena nakon pokušaja samoubojstva.

NEWS: Baš su danas tiskani prvi primjerci vaše nove knjige "Notes". O kakvoj je knjizi riječ?

- Ova knjiga nastala je kao posljedica grijeha moje buntovne mladosti. Ispisivao sam iz tjedna u tjedan dosta energičnu, polemičku i pamfletsku društvenu kroniku. Kako sam tada bio u svom najagresivnijem razdoblju, napadao sam sve i svakoga. Te su kolumne imale strahovitog odjeka među čitateljima. Sve se to može pročitati u knjizi, jer su uz moje tekstove objavljene i reakcije čitatelja na te kolumne, koje fantastično ilustriraju mentalitet ljudi

ondašnjeg vremena.

OPASNOST PUŠENJA
'Ljude se plaši bolestima. U onom trenutku kad je građanin uplašen, na pola je već pacijent'

Tako knjiga sadrži i svoju vlastitu kritičku rubriku. Kritike su bile i pozitivne i negativne jer sam svojim pisanjem

izazivao oprečne reakcije kod čitatelja. Neki su me htjeli likvidirati, dok su me drugi uzdizali u nebasa. Ta je popularnost na mene navalila teret načelnog oporbenjaštva svemu i svačemu, ali koristila mi je kao odskočna daska za objavljivanje ozbiljnijih knjiga. Usudio sam se tada dohvatiti vrlo škakljivih tema jezika, jezične politike, nacionalnih opredjeljenja, nacionalizma, ali s

IGOR MANDIĆ NIJE se htio slikati bez cigarete jer se na taj način protivi uvođenju zakona protiv pušenja na javnim mjestima

više točki gledišta. Prokazivao sam i druge, ali i sebe. Neki su smatrali da sam pod zaštitom nekoga moćnog. Nazivali su me državnim komentatorom, a nisam bio ni član Komunističke partije. Tek kad su 1972. godine počela kažnjavanja novinara VUS-a, ustanovili su da me ne mogu kazniti jer nisam član Partije.

NEWS: Što vas je potaknulo da objavite knjigu tekstova koji su kritika vremena koje je davno prošlo?

- To je razdoblje i sada živo. Iz te knjige se vidi da je prije 40 godina sve bilo isto kao što je i danas, osim malih političkih razlika. Mene je pritiskao teret moje mladosti, morao sam se lišti tog tereta. To je moje najpoznatije razdoblje. Stotine čitatelja mojih kolumni proteklih su me godina povlačile za jezik tražeći komentare, objašnjenja nekih tema iz te kolumne. Kad sam predao cijeli materijal, vidio sam da je knjiga niz

pamfleta protiv tadašnjeg vremena. Ali ne u političkom smislu, već protiv društvenog i kulturnog mentaliteta naših naroda i narodnosti, kako se to tada govorilo. U svemu tome je i zabavno i poučno štivo.

NEWS: Kada biste sada dobili priliku pisati takvu kolumnu, što biste kritizirali?

- Kad bih imao jaki medij, koji bi to mogao kvalitetno prenijeti, ponovo bih navalio na sve i svakoga. No, situacija je sada znatno drugačija. Vjesnik u srijedu bio je središnji medij tadašnje Jugoslavije. Izlazio je u preko 280.000 primjeraka. No, kad bih ipak morao odabrati nešto na što bih se sada obrušio, bila bi to zabrana pušenja.

NEWS: Zašto se protivite zabrani pušenja na javnim mjestima?

- Nisam protiv svih zabrana, ima ih dosta koje su zakonski opravdane, ali ova je potpuno besmislena. To je doktorska manipulacija kojoj je cilj

S Branimirom Donatom na promociji knjige 'Kuharski Kanconijer' Veljka Barbierija

alio' bih na sve i svakoga

BIOGRAFIJA

Goran Mandić je rođen 20. studenog 1939. u Šibeniku. Studij komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu završio je 1963. Od 1966. bio je zaposlen u Vjesniku, kao kritičar u dnevnim novinama, kao kolumnist Vjesnika u srijedu i autor testova u drugim Vjesnikovim izdanjima. Od 1993. do 1995. pisao je kulturološke komentare za Slobodnu Dalmaciju. Bio je glavni urednik dnevnika Vjesnik 2000. Godine 2005. dobio je nagradu Hrvatskoga novinarskog društva za životno djelo. Godinu kasnije za svoju knjigu "Sebi pod kožu. Nehotična autobiografija" dobio je nagradu Kiklop 2006. za najbolje publicističko djelo.

ljude pretvoriti u pacijente. Plaši ih se bolestima. U onom trenutku kad je građanin prestrašen, na pola je već pacijent. Na taj se način povećava tržište za sve moguće vrste doktora. Po mom mišljenju, ta je zabrana čak fašistička. Najobičnija je obmana da je znanstveno dokazano da su neki oblici smrtnosti povezani s pušenjem. I nacizam je u Njemačkoj počeo na znanstvenoj osnovi. Desetine knjiga znanstveno su dokazivale da su Židovi i Slaveni niža vrsta ljudi. Jedna tako stupidna teza tada je bila znanstvena činjenica. Tvrdim da je jednako danas s pušenjem. Ne mislim da nije uopće škodljivo. Maloj djeci ga, primjerice, ne bih preporučio, kao i mnoge druge stvari. Ali smatram da nigdje nije dokazana apsolutna veza između nekih vrsta raka i pušenja.

NEWS: Kako vam se dogodilo da postanete kritičar svega i svačega?

Jeste li ikad poželjeli biti pisac u smislu lijepih umjetnosti?

- Desetljećima sam čitao i upijao sve oko sebe kao mahnit, pokušavajući razviti vlastito mišljenje na temelju stečenog obrazovanja. Čitao sam sve što mi je bilo dostupno, od domaće i strane književnosti i štampe. U jednom sam se trenutku pojavio kao stručnjak za gotovo sva moguća područja u našem društvu i kulturi, od književnosti do mode, filma, televizije, seksa, sporta. Uvijek sam bio i ostao pisac, to je jedino što sam uvijek bio i želio biti, ali nikad nisam imao ambicija da se bavim pripovijedanjem. Bavio sam se samo kritičkim razmišljanjem i izražavanjem, a to nekad preraste i u vlastitu prozu.

NEWS: Zbog vašeg kritičkog načina pisanja, godinama ste se vrlo rijetko pojavljivali u medijima. Kao da je bilo zabranjeno raditi s vama. Što se točno dogodilo?

- Bio sam na crnoj listi od 1978. godine do 1998. Tamo sam dospio radi književne kritike koju sam objavio. Bio sam optužen za nacionalizam, a optužio me Dušan Dragosavac, tadašnji izvršni sekretar Centralnog komiteta Saveza komunista Hrvatske. Zbog te njegove glupe optužbe, koja se kasnije pokazala potpuno deplasiranom, za mene su se zatvorili svi mediji. No, trsio sam se mimoći sve zapreke da nađem neku rupu za djelovanje. Pisao sam na sto strana, u svim mogućim listovima u Jugoslaviji. Ništa mi nije bilo ispod časti jer sam živio od pisanja. Cijeli sam život izdržavao obitelj pišući. Možda sam dvaput, tijekom studija pokušao zaraditi fizičkim radom. Ali shvatio sam da je bolje da uposlim mozak nego mišiće.

NEWS: Krajem devedesetih zaposlili ste se u Vjesniku, gdje ste neko vrijeme bili glavni urednik. Kako je došlo do toga?

- Nenad Ivanković me vratio u javnost tako što mi je 1998. dao da radim kao književni kritičar u Vjesniku. Kad je njemu istekao mandat glavnog urednika, nadzorni odbor je odlučio da meni daju to mjesto. Bio sam u Vjesniku tada prisutan već trideset godina pa je valjda bilo neke logike u svemu tome. No, to se poklopilo dolaskom koalicije na vlast pa su počele špekulacije kako je moje imenovanje u vezi s tom promjenom vlasti. To je bilo potpuno besmisleno jer je nadzorni odbor koji me imenovao bio potpuno HDZ-ovski. Da ta smjena nije utjecala

na moje imenovanje pokazalo se i nekoliko mjeseci kasnije, kad me ta ista koalicijska vlast smijenila. Nikad mi nitko nije objasnio zašto sam smijenjen. Čuo sam da je nadzorni odbor, koji je sastavljen nakon smjene vlasti, zaključio da u tih nekoliko mjeseci, koliko su mi dali, nisam postigao dovoljne tiražne uspjehe. Ali Vjesnik je već tada bilo nemoguće izvući iz močvare u koju je zaglibio. Suradnja je prekinuta bez riječi, ali što da radim. Idem dalje. Kako to često znam reći, život me toliko puta otrijeznio pa nije ni čudo da sam počeo piti.

NEWS: Pijete li još uvijek?

- Neće mi valjda i to zabraniti. Počinjao sam piti onoliko puta koliko

KRITIČAR SVEGA
'Bavio sam se kritičkim pisanjem i razmišljanjem a to ponekad preraste i u vlastitu prozu'

me život otrijeznio. Prestao sam piti alkohol početkom devedesetih. Tijekom jednog boravka u Neumu pao sam u alkoholnu

komu, u stanje gotovo pred smrt. Proveo sam noć u bolnici u Mostaru, a nakon te noći nisam pio 11 godina. Ponovo sam počeo prije četiri godine. Ali zavaravam se da nije strašno, jer pijem pivo, u njemu nema toliko puno alkohola.

NEWS: Pretpostavljam da ste ponovo počeli piti nakon tragedije koju ste proživjeli, kada vam je umrla kćer.

- Ne bih o tome pričao više. U osmom mjesecu bit će četiri godine od njene smrti, meni je to svježje. Rodendan joj je sad u travnju. Napunila bi četrdeset godina.

— MIJENKA ČOĞELJA

BRAČNI PAR MANDIĆ na premijeri predstave 'Kvartel' iz 2002. godine